МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
На засіданні кафедри
спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри проф. К.О. Островська

Силабус з навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології»,

що викладається в межах ОПП Соціальна педагогіка першого (бакалаврського) рівня

вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 231 Соціальна робота

Львів – 2021

Назва дисципліни	Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Лобода Вікторія Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: viktoriya.loboda@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Понеділок 12.00-14.00 год. (Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7) Також, консультації можуть бути в день проведення лекційних/практичних занять (за попередньою домовленістю). Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/psyholoho-pedahohichni-zasady-mizhosobystisnoho-spilkuvannya
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології» є нормативною дисципліною зі спеціальності 231 Соціальна робота для освітньої програми «Соціальна педагогіка», яка викладається в 1 семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною

	Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології» призначено для бакалаврів першого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: сутність, структура, види, засоби та закономірності міжособистісного спілкування, фактори, що забезпечують його успішність, основні поняття, які описують цей процес; основи теорії конфліктології, прийоми та методи прийняття рішень в умовах виникнення конфліктних ситуацій, типологія конфліктів, основи вирішення конфліктів, теоретичні положення та практичні рекомендації щодо подолання наслідків різних видів конфліктів.
Мета та цілі дисципліни	Метою нормативної дисципліни «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування та основи конфліктології» є надати студентам можливість зрозуміти сутність поняття “міжособистісне спілкування”, його види, структуру і функції, на конкретних прикладах і в ході рольових ігор дізнатись про порушення та бар’єри у міжособистісному спілкуванні, а також відпрацювати шляхи їх подолання та розв’язання конфліктів, розглянути поняття «стрес, дистрес».
Література для вивчення дисципліни	1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Эрик Берн. – Минск, 1992. – 475 с. 2. Бєлих О. М. Проблеми на рівні невербальних комунікацій / О. М. Бєлих // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – №7. – 2010. – С. 305-309. 3. Бодалев А. А. Личность и общение / А. А. Бодалев. – М. : Педагогика, 1983. – 272 с. 4. Гиппенрейтер Ю. Б. Чувства и конфликты / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : АСТ, 2014. – 159 с. 5. Головаха Е. О. Психология человеческого взаимопонимания / Е. О. Головаха, Н. В. Панина. – К. : Политиздат Украины, 1989. – 187 с. 6. Калагур С.М. Соціальна конфліктологія : навч. посібник / С.М. Калагур, З.З. Фалинська. – Тернопіль : Астон, 2010. – 360 с. 7. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник / Лариса Ковальчук. – Львів, Видавничий Цент ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 608 с. 8. Комплект освітніх програм «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» / В.Л.Андрєєнкова, К. Б. Левченко, Н. В. Лунченко, М. М. Матвійчук. – К. : ТОВ «Агенство «Україна», 2018. – 144 с. 9. Конфліктологія: Конспект лекцій. Для підготовки магістрів усіх форм навчання /В.Я.Галаган, В.Ф.Орлов, О.М.Отич. – К.: ДЕТУТ, 2008. – 293 с.

10. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. — Х. : Право, 2012. — 128 с.
11. Кручек В.А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування / Навч. посібник. – К., 2010.
12. Кубрак О. В. Манера поведінки, пози, жести – невербальна мова / О. В. Кубрак // Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник. – Суми : ВТД Університетська книга, 2005. – 234 с.
13. Леонтьев А. А. Психология общения / А. А. Леонтьев. – 3-е изд. – М. : Смысл, 1999. – 365 с.
14. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навчальний посібник / Г.В. Ложккін – К. : ВД «Професіонал», 2006. − 416 с.
15. Махній М. М. Невербаліка і культура / М. М. Махній. – К., 2009. – 327 с.
16. Миронова О. М. Конфліктологія : навчальний посібник / О. М. Миро-нова, О.В. Мазоренко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 168 с.
17. Нагаєв В.М. Конфліктологія : курс лекцій (модульний варіант): навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 198 с.
18. Орлянський В.С. Конфліктологія: навчальний посібник / В.С. Орлянський. − К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 160 с.
19. Психологія вирішення конфліктів : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.С. Джагалі. – Харків – Київ, 2006. – 320 с.
20. Робер М. А. Психология индивида и группы / М. А. Робер, Ф. Тильман; пер. с фр. Е. В. Машковой, Е. А. Соколова, предисл. А. В. Толстых. – М. : Прогресс, 1988. – 359 с.
21. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. – [Навч.-метод.посібник] / К.: ФОП Стеценко В. В., 2016. – 192 с.
22. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівний-рівному/рівна-рівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти. – К. : ФОП Нічога С.О. – 2018. – 174 с.
23. Субашкевич І. Р. Особливості комунікативних здібностей студентів педагогічних спеціальностей [Електронний ресурс] / І. Р. Субашкевич, М. Б. Лущик // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Випуск №70, Том 4. – 2020. – С.135-139. – Режим доступу до ресурсу: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/index.php/archiv?id=124.

Обсяг курсу	Денна форма навчання: **64** години аудиторних занять. З них **32** години - лекцій, **32** години - практичних занять та **41** годин самостійної роботи Заочна форма навчання: **20** годин аудиторних занять. З них **10** годин лекцій, **10** годин практичних занять та **85** годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	***Інтегральна компетентність:*** **ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. ***Загальні компетентності:*** **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людині громадянина в Україні. **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. **ЗК10.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення. **ЗК13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. **ЗК14.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. **ЗК15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

	Фахові компетентності спеціальності: **ФК1.** Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного). **ФК8.** Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах. **ФК9.** Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. **ФК10.** Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. **ФК15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад. ***Програмні результати навчання (за освітньою програмою):*** **ПР10.** Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах. **ПР13.** Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. **ПР14.** Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога. **ПР17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів. **ПР18.** Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. **ПР20.** Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. **ПР21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
Ключові слова	Міжособистісне спілкування, міжособистісна комунікація, взаємодія, зворотний зв'язок, кодування/декодування повідомлення, соціальна перцепція, когнітивні викривлення, помилка каузальної атрибуції, функції спілкування, рівні і види спілкування, структура спілкування, активне слухання, «я»-повідомлення, емпатійне слухання, емпатія, емоційний інтелект, потреби і бажання, асертивність, невербальні засоби комунікації, міжкультурна комунікація, маніпулятивне спілкування, конфлікти, конфліктогени, інцидент, конфліктна ситуація, сторони конфлікту, динаміка конфлікту, розв'язання конфліктів, управління конфліктами, медіація.
Формат курсу	Очний / заочний

теми	**ДОДАТОК (схема курсу)**
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Психологія загальна, вікова та соціальна», «Психологія особистості».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, демонстрація прикладів, аналіз кейсів, інтерактивні методи (робота в малих групах), виконання групових завдань.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проєктор, комп'ютер, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	За семестр студенти отримують 100 балів. З них: Робота на 16 практичних заняттях: 16 х 3 = 48 балів Підготовка 1 групового проєкту – 12 балів Модульний контроль: 2 х 20 = 40 балів **Академічна доброчесність**: Очікується, що підготовлені індивідуальні завдання та групові проєкти студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Списування, використання без дозволу інформації з робіт інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань. При цьому

	обов’язково враховуються присутність та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку	1. Основна структурна одиниця аналізу міжособистісного спілкування. 2. В рамках якого поняття вивчають виникнення умов спілкування: того, що люди перебувають у межах досяжності для сприймання один одного, і фізично й психологічно спрямовані один на одного? 3. В рамках якого поняття аналізують засоби обміну повідомленнями між партнерами, їх прийом і переробку? 4. В рамках якого поняття аналізують активність тих, хто спілкується, що дозволяє досліджувати форми і види індивідуальних дій, які призводять до взаємних змін поведінки, діяльності, ставлень і установок учасників спілкування? 5. Яке поняття акцентує увагу на емоційно-чуттєвому аспекті взаємодії між людьми і вводить чинник часу в аналіз спілкування? 6. Що є метою модального спілкування? Що є метою диктального спілкування? 7. На якому рівні спілкування метою є виконання очікуваної від людини ролі, демонстрація знання норм соціального середовища? 8. На якому рівні спілкування метою є організація спільної діяльності, пошук засобів підвищення ефективності співробітництва? 9. На якому рівні спілкування метою є задоволення потреби в розумінні, співчутті, співпереживанні? 10. Для спілкування на якому рівні характерні психологічна близькість, емпатія, довіра? 11. Спілкування на якому рівні носить, як правило, анонімний характер, незалежно від того, відбувається воно між незнайомими, знайомими або близькими людьми? 12. На якому рівні спілкування оцінюються функціональні якості партнерів, а саме спілкування є психологічно відстороненим? 13. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься встановлення контакту як стану спільної готовності учасників до прийому і передачі повідомлень, підтримання взаємозв'язку у вигляді постійної взаємоорієнтованості? 14. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься обмін повідомленнями, думками, задумами, рішеннями? 15. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься стимуляція активності партнера для

	спрямування його на виконання певних дій? 16. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься взаємне орієнтування і погодження дій при організації спільної діяльності? 17. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься адекватне сприймання і тлумачення змісту повідомлення, взаєморозуміння намірів, установок, переживань, станів? 18. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься пробудження в партнерові бажаних емоційних переживань, а також вияв та зміна з його допомогою власних емоцій, отримання співчуття з боку партнера? 19. До якої функції спілкування (за критерієм мети) відноситься усвідомлення і фіксація свого місця в системі рольових, статусних, ділових, міжособистісних та інших зв'язків співтовариства в якому діє індивід? 20. Згідно з аналітичною моделлю, як виглядає структура акту спілкування? 21. Що входить до предметної області міжособистісного спілкування? 22. Що таке «код» у мовленнєвій комунікації? 23. Як називається реакція на висловлювання того (або тих), хто слухає? 24. Інформація у вихідному вигляді, яку один партнер має намір передати іншому; глибинний рівень породження повідомлення, на якому існує лише проект майбутнього висловлювання. 25. Бажання вступити у спілкування з іншою особою. 26. У якій ситуативній ролі співрозмовник прагне вести розмову і контролювати її хід? 27. У якій ситуативній ролі співрозмовник стежить за загальним ходом бесіди, врівноважує інтереси різноманітних людей? 28. У якій ситуативній ролі співрозмовник порушує будь-які заборони, виступає з незалежними судженнями? 29. У якій ситуативній ролі співрозмовник готовий пристосуватися до різноманітних ситуацій? 30. Лексичне значення слова, що визнається більшістю людей даного лінгвістичного співтовариства. 31. Наявність у слова більше одного, узвичаєного в даному мовному співтоваристві, значення. 32. Використання різних слів і фраз для повідомлення схожої інформації. 33. Одне з правил мовної комунікації, зумовлених «принципом кооперації» (Грайс, 1985). 34. Ключові елементи принципу чемності (ввічливості), що регулює соціальну взаємодію. 35. Сукупність прийомів ведення бесіди, лінії поведінки на певному етапі в рамках окремої розмови. 36. Процес побудови комунікації, спрямований на досягнення довготривалих результатів. 37. Що можна віднести до соціально-символічних засобів демонстрації соціального статусу і рольових репертуарів тих, хто спілкується?

	38. Що належить до основних характеристик повсякденного розмовного мовлення? 39. Що таке конфліктологія? Що таке конфлікт? Коли конфліктологія була сформована як наука? 40. Що є об’єктом вивчення конфліктології? Що є предметом конфліктології? 41. Які методи дослідження використовують у конфліктології? 42. Що таке діагностика конфлікту? 43. Основний інструмент психодіагностичного обстеження. 44. Що таке структура конфлікту? Що відноситься до структурних елементів конфлікту? 45. Що належить до об’єктивних складових конфлікту? 46. Що належить до суб'єктивних складових конфлікту? 47. Що таке конфліктна ситуація? 48. Метод трансактного аналізу. 49. П’ять стратегій поведінки в конфліктних ситуаціях? 50. Що є необхідними і достатніми умовами виникнення конфлікту між суб’єктами соціальної взаємодії? 51. Принципи управління конфліктами. 52. Передумови вирішення конфлікту. Динаміка конфлікту. 53. Стратегія поведінки в конфлікті, в якій людина максимально орієнтована на перемогу в конфлікті і мінімально зважає на потреби інших, намагається нав'язати іншим свій варіант вирішення спірних питань. 54. Стратегія поведінки в конфлікті, яка проявляється в тому, що людина нехтує своїми інтересами, щоб задовольнити інтереси іншого. 55. Якими бувають конфлікти, залежно від кількості учасників? 56. Внутрішньоособистісні конфлікти. Групові конфлікти. 57. Часові границі конфлікту. 58. Що є передумовою виникнення конфлікту? 59. Групи конфліктогенів у міжособистісних конфліктах: 60. Які існують групи виникнення і розвитку причин конфліктів? 61. Що таке інцидент? 62. Що таке медіація? Яку ціль у конфлікті переслідують посередники? 63. Які види конфліктів бувають у школі? 64. Психологічний такт. Що передбачає стадія диференціації? 65. Які виділяють основні методи діагностики конфлікту? 66. Що таке соціальний конфлікт? 67. Якими способами можна розв’язати конфлікт, залежно від змісту та гостроти конфлікту? 68. До яких способів розв’язання конфлікту відносяться: бесіда, переконання, роз’яснення, прохання? 69. До яких типів конфліктогенів відносяться такі дії, як «нав’язування своїх порад, своєї точки зору; нагадування про неприємне; моралі та повчання»? 70. Які стратегії поведінки в конфлікті є пасивними, спрямованими на те, щоб не допустити розвиток конфлікту?

	71. В чому проявляється стратегія уникнення? 72. Що належить до суб'єктивних ознак сприятливого соціально-психологічного клімату колективу? 73. Яка правильна відповідність етапів регулювання конфліктів? 74. З чого починається відкрита фаза конфлікту? 75. Які існують форми припинення конфлікту? Яка можливість вирішення конфлікту на початкові стадії?
Опитування	По завершенню курсу студентам надано анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)** *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1.	**Тема 1. Міжособистісне спілкування як предмет наукового знання.** Загальна характеристика міжособистісного спілкування. Процес спілкування та його складові. Сутність поняття спілкування. Структура спілкування. Визначення міжособистісного спілкування. Види, рівні, функції міжособистісного спілкування. Форми і види спілкування. Диктальне та модальне спілкування. Формальне і неформальне спілкування. Рольове спілкування. Характеристика рівнів спілкування. Структурний аналіз спілкування. Аналітичні моделі спілкування.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	12, 4, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Сутність поняття спілкування. Процес спілкування та його складові. 2. Структурний аналіз спілкування. Аналітичні моделі спілкування. 3. Визначення та загальна характеристика міжособистісного спілкування (МОС). 4. Види, рівні, функції МОС. 5. Форми і види спілкування. Диктальне / модальне спілкування. Формальне / неформальне спілкування. 6. Рольове спілкування.	1 тиждень
2.	**Тема 2. Міжособистісна комунікація. Мовлення в міжособистісному спілкуванні.** Міжособистісний контакт, міжособистісна комунікація, міжособистісна взаємодія, міжособистісні відносини. Аналіз етапів спілкування. Комунікативна задача. Комунікативні вміння. Специфіка міжособистісного спілкування: структурно-	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	8, 12, 14, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Міжособистісна комунікація. Мовлення в МОС. 2. Міжособистісний контакт / міжособистісна комунікація / міжособистісна взаємодія / міжособистісні відносини.	2 тиждень

	функціональний аналіз. Структура мовленнєвої комунікації. Організація і розвиток мовленнєвої комунікації.			3. Етапи спілкування. 4. Комунікативні вміння. 5. Структурно-функціональний аналіз МОС. 6. Структура, організація і розвиток мовленнєвої комунікації.	
3.	**Тема 3. Мовлення і взаєморозуміння.** Вербальні засоби спілкування. Загальна характеристика засобів спілкування. Мовна комунікація: структура і функції. Схема комунікативного акту. Поняття про кодування. Декодування. Зворотний зв'язок: структура, функції. Комунікативний, перцептивний, інтерактивний аспекти спілкування. Порушення, труднощі і бар'єри спілкування та їх подолання. Роль соціального педагога в цьому процесі. Особливості міжособистісного спілкування в соціально-педагогічному середовищі. Особливості мовлення в соціально-орієнтованому спілкуванні. Мовлення як засіб ствердження соціального статусу. Особливості вербальної комунікації в міжособистісному спілкуванні. Ефективне слухання. Фактори ефективного слухання. Цілі слухання. Особливості активного слухання при спілкуванні з дитиною. Стратегія і тактика мовленнєвого спілкування. Стилі слухання і зворотний зв'язок у міжособистісному спілкуванні.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	3, 6, 12, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Загальна характеристика засобів спілкування. 2. Мовна комунікація: структура і функції. 3. Комунікативний акт. Кодування і декодування. Зворотний зв'язок: структура, функції. 4. Комунікативний, перцептивний, інтерактивний аспекти спілкування. 5. Порушення, труднощі і бар'єри спілкування та їх подолання. 6. Особливості вербальної комунікації в МОС. 7. Ефективне слухання. Фактори ефективного слухання. 8. Цілі слухання. Особливості активного слухання при спілкуванні з дитиною. 9. Стратегія і тактика мовленнєвого спілкування.	3 тиждень
4.	**Тема 4. Невербальні засоби спілкування. Невербальна комунікація.** Сутність і місце невербальної комунікації в міжособистісному спілкуванні. Значення і функції невербальної комунікації. Засоби	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	2, 12, 13, 16, відео, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Невербальна комунікація. Сутність і місце невербальної комунікації в МОС.	4 тиждень

	невербальної комунікації і проблема інтерпретації невербальної поведінки. Правила невербальної комунікації. Міміка у невербальному спілкуванні. Жести у невербальному спілкуванні. Просторово-часовий фактор спілкування. Характеристика зон спілкування: інтимної, особистої, персональної, соціальної та публічної. Умови «комфортного» спілкування. Функції невербальних повідомлень. Візуальний контакт. Поняття про постурологію.	Презентація, дискусія. Робота у малих групах.		2. Значення і функції невербальних повідомлень. 3. Засоби невербальної комунікації і проблема інтерпретації невербальної поведінки. 4. Правила невербальної комунікації. 5. Міміка і жести у невербальному спілкуванні. 6. Просторово-часовий фактор спілкування. Характеристика зон спілкування. 7. Візуальний контакт. Постурологія.	
5.	**Тема 5. Сприймання та розуміння в структурі міжособистісного спілкування.** Міжособистісне сприймання. Соціальна перцепція. Перше враження і точність інтерпретації. Спрямоване формування першого враження. Міжособистісне розуміння. Психологічні основи і закономірності розуміння. Каузальна атрибуція. Когнітивні викривлення.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Дискусія. Обговорення прикладів когнітивних викривлень.	3, 12, 21, відео, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Міжособистісне сприймання. Соціальна перцепція. 2. Перше враження і точність інтерпретації. Спрямоване формування першого враження. 3. Міжособистісне розуміння. Психологічні основи і закономірності розуміння. 4. Когнітивні викривлення, приклади 5. Каузальна атрибуція.	5 тиждень
6.	**Тема 6. Міжособистісна взаємодія.** Структура міжособистісної взаємодії. Простір міжособистісної взаємодії. Сценарії і механізми взаємодії. Феномен особистого впливу. Влада і лідерство. Типи особистого впливу. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання. Маніпуляція в спілкуванні. Самопрезентація як засіб впливу.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	1, 12, 4, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (3 год): 1. Структура міжособистісної взаємодії. 2. Простір міжособистісної взаємодії. 3. Сценарії і механізми взаємодії.	6 тиждень

				4. Феномен особистого впливу, його типи. 5. Самопрезентація як засіб впливу. 6. Стратегії і тактики впливу та маніпулювання. 7. Маніпуляція в спілкуванні. 8. Влада, лідерство, харизма.	
7.	**Тема 7. Міжособистісні відносини.** Почуття та емоції в спілкуванні. Види соціальних емоцій. Способи управління емоціями і почуттями. Міжособистісні відносини в розвитку. Етапи розвитку відносин. Фактори стабільності відносин.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Робота у групі, обговорення кейсів.	5, 6, 8, 12, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Почуття та емоції в спілкуванні. 2. Види соціальних емоцій. 3. Способи управління емоціями і почуттями. 4. Етапи розвитку міжособистісних відносин. 5. Фактори стабільності відносин.	7 тиждень
8.	**Тема 8. Проблемне та ефективне спілкування.** Труднощі у спілкуванні. Порушення, бар'єри, труднощі спілкування. Дефіцитне спілкування. Дефектне спілкування. Деструктивне спілкування. Успішне спілкування. Поняття, критерії і рівні успішності спілкування. Стиль спілкування як фактор успішності. Оптимальний стиль спілкування.	Лекція, 2год. Практичне заняття, 1 год. Виконання групового проєкту.	11, 12, 18, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Труднощі та дефекти спілкування. 2. Порушення, бар'єри, труднощі спілкування. 3. Дефіцитне спілкування. Дефектне спілкування. Деструктивне спілкування. 4. Успішне спілкування. Поняття, критерії і рівні успішності спілкування. 5. Стиль спілкування як фактор успішності. Оптимальний стиль спілкування.	8 тиждень
8.	**Модульна контрольна робота 1:** Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування.	МКР 1	1-23	Підготовка до МКР (4 год)	8 тиждень

9.	**Тема 9. Загальна теорія конфліктів.** Розвиток конфліктології як науки і навчальної дисципліни. Сутність конфлікту та його структура. Об'єкт і предмет конфліктології. Принципи і методи конфліктології. Зв'язок з іншими науками. Становлення конфліктології. Конфлікт як складне соціальне явище. Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	7, 10, 11, 17	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Об'єкт і предмет конфліктології. 2. Принципи і методи конфліктології. 3. Становлення конфліктології як науки. 4. Конфлікт як складне соціальне явище. 5. Структурна модель конфлікту. 6. Функції конфлікту.	9 тиждень
10.	**Тема 10. Види конфліктів та причини їх виникнення.** Динаміка конфлікту та механізми його виникнення. Класифікація конфліктів. Межі конфлікту. Причини виникнення конфлікту. Динаміка конфлікту. Теорії механізмів виникнення конфліктів. Трансактний аналіз конфліктів.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год. Виконання групового проєкту.	11, 17, 18, 19	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Класифікація конфліктів. 2. Межі конфлікту. 3. Причини виникнення конфлікту. 4. Динаміка розвитку конфлікту. 5. Теорії механізмів виникнення конфліктів. 6. Трансактний аналіз конфліктів.	10 тиждень
11.	**Тема 11. Психологія та соціологія конфлікту.** Психологічні особливості особистості та їх вплив на виникнення конфліктів. Теорія «соціальних ролей» у визначенні причин виникнення конфліктів. Поведінка індивіда в умовах конкуренції.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	11, 15, 20, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Психологія та соціологія конфлікту. 2. Психологічні особливості особистості та їх вплив на виникнення конфліктів. 3. Теорія «соціальних ролей» у визначенні причин виникнення конфліктів. 4. Поведінка індивіда в умовах конкуренції.	11 тиждень
12.	**Тема 12. Особливості виникнення конфліктів у колективах.**	Лекція, 2 год.	17, 18, 19	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год):	12 тиждень

	Групи та їх вплив на виникнення конфліктів. Конфлікти при формуванні колективів. Методи визначення соціально-психологічного клімату в колективі.	Практичне заняття, 2 год.		1. Виникнення конфліктів у колективах. 2. Групова динаміка. 3. Групи та їх вплив на виникнення конфліктів. 4. Конфлікти при формуванні колективів. 5. Методи визначення соціально-психологічного клімату в колективі.	
13.	**Тема 13. Соціологія конфлікту.** Динаміка конфлікту і механізми його розвитку. Конфлікти в суспільстві. Конфлікти в організації. Конфлікти в сім'ї. Конфлікти у сфері управління. Об'єктивні і суб'єктивні причини конфліктів. Етапи і фази конфлікту. Поводження людей у конфлікті.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	7, 17, 18, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Конфлікти в суспільстві. 2. Конфлікти в організації. 3. Конфлікти в сім'ї. 4. Педагогічні конфлікти. 5. Об'єктивні і суб'єктивні причини конфліктів. 6. Етапи і фази конфлікту. 7. Поводження людей у конфлікті.	13 тиждень
14.	**Тема 14. Робота з конфліктами.** Керування конфліктами. Вирішення конфліктів. Сутність керування конфліктами та їх діагностика. Методи регулювання конфліктів. Моделі і стилі виходу з конфлікту. Технології врегулювання конфліктів. Переговори і стилі їх проведення. Консенсусні технології вирішення конфліктів. Медіація у конфлікті.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	9, 21, 22, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Діагностика конфліктів та керування конфліктами. 2. Методи регулювання конфліктів. 3. Моделі і стилі виходу з конфлікту. 4. Технології врегулювання конфліктів. 5. Переговори і стилі їх проведення. 6. Консенсусні технології вирішення конфліктів. 7. Медіація.	14 тиждень

15.	**Тема 15. Технології попередження конфліктів.** Профілактика конфліктів в організаціях. Роль керівника у конфліктній ситуації. Профілактика конфлікту як спосіб його попередження. Концепція і технології превентивних дій. Попередження конфліктів як тактичний крок. Співробітництво як спосіб попередження конфліктів. Сутність, підходи і напрямки профілактики конфліктів в організаціях. Управлінські методи з метою запобігання конфліктів. Керівник у конфліктній ситуації.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	11, 15, 19	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Профілактика конфлікту. 2. Технології превентивних дій. 3. Співробітництво як спосіб попередження конфліктів. 4. Сутність, підходи і напрямки профілактики конфліктів в організаціях. 5. Управлінські методи з метою запобігання конфліктів. 6. Керівник у конфліктній ситуації.	15 тиждень
16.	**Тема 16. . Сфери розгортання конфліктів.** Рольові конфлікти. Політичні конфлікти. Соціальні конфлікти. Сімейні конфлікти. Міжетнічні конфлікти. Міжконфесійні конфлікти. Конфлікти культур і духовних цінностей. Педагогічний конфлікт.	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 1 год.	10, 11, 17, 18	Опрацювати матеріали лекції. Розкрити питання (2 год): 1. Рольові конфлікти. 2. Політичні конфлікти. 3. Соціальні конфлікти. 4. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти. 5. Конфлікти культур і духовних цінностей. 6. Педагогічний конфлікт.	16 тиждень
16.	**Модульна контрольна робота 2:** Основи конфліктології.	МКР 1	1-23	Підготовка до МКР (4 год)	16 тиждень